

ارتباط بین دانش حضوری با قابلیت های کارآفرینی دانشجویان رشته های کشاورزی دانشگاه رازی

زهرا کرانی

استادیار، گروه علوم کشاورزی، دانشگاه پیام نور، صندوق پستی ۴۶۹۷ - ۱۹۳۹۵، تهران، ایران

چکیده

دانش حضوری به عنوان ابزار دستیابی به دانش و اطلاعات در شناخت فرصت ها و بهره گیری از آنها به کارآفرینان کمک شایان می کند. پژوهش علی-ارتباطی حاضر با هدف ارتباط بین دانش حضوری با قابلیت های کارآفرینی دانشجویان رشته های کشاورزی دانشگاه رازی انجام شد. افراد مشارکت کننده در این پژوهش دانشجویان رشته های کشاورزی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه رازی در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ و در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری به شمار ۹۸۸ نفر بودند ($N=988$) که بر مبنای جدول کرجسی و مورگان شمار ۲۷۶ نفر از آنان به عنوان نمونه و به روش نمونه-گیری تصادفی طبقه ای با انتساب متناسب انتخاب شدند. برای گردآوری داده ها از دو پرسشنامه سواد اطلاعاتی (دانش حضوری) انجمن کتابخانه های دانشکده ای و تحقیقاتی آمریکا و پرسشنامه استاندارد قابلیت کارآفرینی شورای شهر دورهام انگلستان استفاده شد. روایی صوری و ظاهری ابزار پژوهش به تأیید استادان کارآفرینی و همچنین استادان دانشکده کشاورزی که دارای تجربه در زمینه موضوع بودند، رسید. روایی همگرا از طریق محاسبه (AVE) انجام شد که معادل ۰/۸ به دست آمد. پایایی ابزار پژوهش نیز از طریق ضریب تتای ترتیبی بررسی شد که میزان قابل پذیرشی به دست آمد. بر مبنای نتایج دانشجویان مقطع دکتری دانش حضوری و قابلیت کارآفرینی بالاتری دارا بودند. اما میزان اشراف علمی و عملی و قابلیت کارآفرینی دانشجویان مقطع کارشناسی کمتر از سطح متوسط بود. بر مبنای ضریب همبستگی اسپیرمن دانش حضوری دانشجویان و ابعاد آن همبستگی مثبتی با قابلیت کارآفرینی داشت. به طوری که بر مبنای نتایج رگرسیون ترتیبی ابعاد دانش حضوری بین ۲۰ تا ۳۰ درصد از قابلیت کارآفرینی دانشجویان را تبیین کرد. با توجه به اهمیت کارآفرینی و همچنین گسترش آموزش های مجازی لزوم توجه به اشراف علمی و عملی دانشجویان و به ویژه دانشجویان مقطع کارشناسی می تواند بر توسعه قابلیت های کارآفرینی آنان مؤثر باشد که ضرورت دارد بر مبنای نتایج پژوهش مورد توجه قرار گیرد.

نمایه واژگان: دانش حضوری، قابلیت های کارآفرینی، دانشجویان کشاورزی، توسعه اشتغال.

نویسنده مسئول: زهرا کرانی

رایانامه: zkorani@pnu.ac.ir

تاریخ ارسال: ۱۴۰۱ / ۰۱ / ۲۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱ / ۰۳ / ۳۱

مقدمه

امروزه دولت و مؤسسه‌های آموزش عالی رویکرد خود را نسبت به مسئله اشتغال دانش‌آموختگان تغییر داده و دریافته‌اند که حل این معضل با ایجاد مستقیم شغل توسط دولت امکان‌پذیر نیست. بلکه مستلزم تغییر در رویکردهای آموزشی مؤسسه‌های آموزش عالی است (میرزاصفی و همکاران، ۱۳۹۰). با ظهور و گسترش دانشگاه‌های نسل چهارم انتظار می‌رود که آموزش در این دانشگاه‌ها بر مبنای نیاز جامعه و دانشجو انجام شود و حل چالش‌های جامعه به عنوان مبنای تحقیق در نظر گرفته شود (نوروزی، ۱۳۹۹). با توجه به این موضوع و از آنجا که سازمان آموزش علمی و فرهنگی ملل متحد در چشم‌انداز جهانی آموزش عالی در سده بیست و یکم، دانشگاه را جایی می‌داند که در آن قابلیت‌های دانش‌آموختگان به کارآفرینان تبدیل می‌شود، آموزش در دانشگاه باید به گونه‌ای باشد که دانش‌آموختگان پس از فراغت از تحصیل نه به دنبال کاریابی بلکه قادر به کارآفرینی باشند (میرزاصفی و همکاران، ۱۳۹۰). آموزش عالی کشاورزی نیز از این قاعده مستثنی نیست، به طوری که اسمیت توجه به توسعه کارآفرینی را به عنوان یکی از ضرورت‌ها و الزام‌های برنامه‌های توسعه کشاورزی به شمار می‌آورد (اسمیت، ۲۰۰۴). اما هر ساله شمار بسیار زیادی در رشته‌های مختلف کشاورزی از نظام آموزش عالی کشور دانش‌آموخته می‌شوند که بخش عمده‌ای از آنان یا بیکارند و یا در بخش‌های غیر کشاورزی مشغول به کار شده و می‌شوند (مهدی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۹؛ دیزجی وزینی، ۱۳۹۷) که خود نشان دهنده ضعف مهارت‌های کارآفرینانه آنان می‌باشد (کریمی، ۱۳۹۵؛ نوروزی و همکاران، ۱۳۹۷؛ عزیزی خالخیلی و منتی‌زاده، ۱۳۹۹؛ شیری و همکاران، ۱۳۹۶). این در حالی است که اهمیت بخش کشاورزی در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور ایجاب می‌کند که

دانشگاه‌ها و مراکزهای آموزش عالی کشاورزی برای ایجاد رونق کسب و کارهای کشاورزی به مقوله کارآفرینی پایدار توجه کنند (موحدی و همکاران، ۱۳۹۵). کارآفرینی به مفهوم بهره‌گیری از فرصت‌ها با تلاش و پشتکار بسیار همراه با پذیرش مخاطره‌های مالی، روانی و اجتماعی است (مهدی‌زاده و همکاران، ۱۳۹۹). نکته با اهمیت آن است که بهره‌گیری از فرصت‌ها در درجه نخست مستلزم شناخت فرصت‌ها و همچنین ویژگی‌ها و مهارت‌های مورد نیاز برای استفاده از این فرصت‌هاست و این شناخت و آگاهی مستلزم کسب اطلاعات و تجربه‌های علمی و عملی می‌باشد، به عبارتی دانش حضوری به عنوان ابزار دستیابی به دانش در شناخت فرصت‌ها و بهره‌گیری از آنها به کارآفرینان کمک شایان می‌کند (میرزا صفی و همکاران، ۱۳۹۰). در این علم، فرد به دانش و اطلاعات خود در یک زمینه خاص آگاهی دارد و به طور معمول از آن استفاده کرده و توان بهره‌مندی از آن را دارد. با اعلام وضعیت اضطراری ناشی از همه‌گیری کووید ۱۹ کشورها به اقدام‌های مختلفی به منظور مهار و کاهش همه‌گیری بیماری دست زدند، یکی از اقدام‌ها در حوزه آموزش، تعطیلی آموزشگاه‌ها و دانشگاه‌ها و گسترش آموزش‌های مجازی بود که با افزایش استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، چالش جدیدی برای نظام‌های آموزشی و از جمله آموزش عالی کشاورزی ایجاد کرد، به طوری که ضرورت ارتقا دانش حضوری برای این مراکزها در راستای توسعه کارآفرینی بیش از پیش احساس شد، همچنین توانایی درک نیاز اطلاعاتی در اقیانوس عظیم اطلاعات موجود در دنیای اینترنت، یافتن اطلاعات مناسب و به‌کارگیری و استفاده مناسب از این اطلاعات دارای اهمیت ویژه‌ای شد (مقدس‌زاده و همکاران، ۱۳۹۵). گریزل و کالوو (۲۰۱۳) سواد اطلاعاتی (اشراف معلوماتی) را مجموعه‌ای از توانایی‌ها برای کشف، بازیابی، تحلیل و کاربرد اطلاعات می‌دانند. سواد اطلاعاتی

ایلهات و همکاران، ۲۰۱۹). تحقق یادگیرندگان پیوسته دوران زندگی مأموریت محوری مؤسسه های آموزش عالی است، مؤسسه های آموزش عالی ملزم به کمک رسانی به دانشجویان هستند تا بتوانند توانمندی های فکری لازم برای کسب مهارت در یاد گرفتن را به دست آورند، این مسئله برای موفقیت دانشجویان اهمیت فراوانی دارد و به عنوان بخش مهمی از آموزش دوران زندگی آنان به شمار می آید (هاشم زاده و یاری، ۱۳۸۹).

سواد اطلاعاتی مرز آموزش و یادگیری را از محدوده کلاس های درس فراتر می برد و به فرد، این توانایی را می دهد که به راه-جویی های خودراهبر و در عین حال قابل اعتماد اقدام کند، افراد با اشراف معلوماتی کسانی هستند که آموخته اند چگونه یاد بگیرند زیرا می دانند که اطلاعات چگونه سازماندهی می شود، چگونه می توان اطلاعات را یافت و چگونه می توان به شیوه ای صحیح از اطلاعات استفاده کرد که دیگران نیز بتوانند از آن بیاموزند، این افراد به دلیل آنکه همواره می توانند اطلاعات مورد نیاز خود را در هر وظیفه یا تصمیمی بیابند برای فراگیری مادام العمر آماده هستند (کدخدا و ناستی زایی، ۱۴۰۰) و این مهم برای موفقیت دانش آموختگان کشاورزی در راستای ایجاد اشتغال و کارآفرینی ضروری می باشد، چرا که آنان با شرایط و موقعیت هایی روبه رو می شوند که با ریسک و عدم اطمینان همراه است و نیاز به تصمیم گیری دارند، اتخاذ تصمیم ها در شرایط خطر و ریسک مستلزم داشتن اطلاعات درست و دستیابی به اطلاعات به روش صحیح و یا به عبارتی داشتن سواد اطلاعاتی می باشد. از سویی کسب مهارت های سواد اطلاعاتی فرصت های دانشجویان و از جمله دانشجویان کشاورزی را در امر یادگیری خودراهبر چند برابر می کند، زیرا آنان به استفاده از طیف متنوعی از منبع های اطلاعاتی و به منظور گسترش دانش خود می پردازند، پرسش های آگاهانه می پرسند

زمانی که بدانند کجا بهترین و مناسب ترین اطلاعات را به کار برد و چگونه به اطلاعات دسترسی داشته باشد و مهم تر از همه بتواند اطلاعات را ارزیابی و در مورد درستی و کارایی آنها داوری کند دستاورد مهمی برای فرد به شمار می رود (حسینی لرگانی و عبدالملکی، ۱۳۹۶) و به عنوان یکی از ضرورت های زندگی در سده بیست و یکم مطرح شده است (یزدانی و موسوی، ۱۳۹۶). از سویی جامعه جدید از نظر نیروی انسانی به افرادی نیاز دارد که افزون بر داشتن تخصص لازم، با دارا بودن روحیه ای انعطاف پذیر و مشارکت جویانه در پذیرش مسئولیت های متنوع پیشگام و به طور پیوسته در فرآیند آموزش پیوسته در دوران زندگی در بهبود توانایی های خود کوشا باشند (حسینی و همکاران، ۱۳۸۸). با توجه به اینکه مهارت های سواد اطلاعاتی مهارت های قابل انتقال می باشند (سیدرال و همکاران، ۲۰۱۸) دانشجویانی که دارای این مهارت ها هستند می-توانند کارهای دلخواه خود را انجام دهند، در جامعه پیشرفت کنند، به سطح مطلوبی از زندگی دست یابند و از نظر اقتصادی نیز مستقل باشند (حسینی لرگانی و عبدالملکی، ۱۳۹۶) که این مهم یکی از نیازهای بنیادین برای دانشجویان کشاورزی در راستای کارآفرین شدن آنان می باشد. از سویی دانش حضوری عاملی ضروری و پیش نیازی برای یادگیری مستقل و پیوسته به شمار می آید، به همین دلیل میزان توجه به دانش حضوری دانشجویان به عنوان یکی از اجزا نظام آموزشی از عامل های کلیدی در موفقیت نظام محسوب می شود (بینشیان و همکاران، ۱۳۹۹). در این راستا فیست (۲۰۱۳) خاطر نشان می سازد که در سال های اخیر دانشگاه ها به عنوان مهم ترین مرکز های توسعه سواد اطلاعاتی شناخته شده اند، این امر به این علت است که دانشگاه ها با تربیت دانش آموختگان آگاه، متخصصانی پرورش خواهند داد که برای استفاده بهینه از اطلاعات به مهارت های لازم مجهز می باشند (آل فری

و توان تفکر انتقادی خود را به منظور اقدام به یادگیری خود راهبر تقویت می کنند که پرورش یادگیرندگان خودراهبر از ضرورت های موفقیت در زمینه کارآفرینی می باشد. دانشگاه ها با حمایت از کسب توانمندی های فکری لازم برای استدلال و تفکر انتقادی توسط افراد و با کمک به آنان در ساختن چارچوبی برای اینکه چگونه یادگرفتن را بیاموزند مبنای رشد مستمر در حیات شغلی و نیز ایفای نقش به مثابه شهروندان و اعضای آگاه جامعه را در اختیار آنان قرار می دهند (بینشیان و همکاران، ۱۳۹۹) که برای دانشجویان کشاورزی و در زمینه تقویت قابلیت های کارآفرینی آنان موضوعی مهم و ضروری است چرا که به دلیل ماهیت رشته و کار خود لازم است که مهارت های حل مسئله را بیاموزند. از سوی دیگر با توجه به اینکه در حوزه کشاورزی همواره یافته ها و نوآوری های زیادی وجود دارد و به طور عمده دانشگاه ها و مراکزهای تحقیقاتی در پدید آوردن آنها سهیم و پیشتاز هستند بنابراین داشتن اشراف معلوماتی برای دانشجویان رشته کشاورزی به منظور دستیابی به اطلاعات و دستاوردهای روز رشته لازم است. با توجه به اهمیت اشراف معلوماتی برای دانشجویان و به ویژه دانشجویان کشاورزی در شرایط موجود شیوع کرونا و افزایش آموزش های مجازی، در این پژوهش به بررسی ارتباط دانش حضوری دانشجویان رشته های کشاورزی با قابلیت های کارآفرینی آنان پرداخته شده است. در ارتباط با دو واژه ی کلیدی یعنی دانش حضوری (سواد اطلاعاتی) و قابلیت های کارآفرینی و ارتباط آنها بررسی هایی صورت پذیرفته است که در ادامه به نتایج شماری از این پژوهش ها در داخل و خارج از کشور پرداخته می شود.

ارتباط سواد اطلاعاتی آموزگاران با نگرش به یادگیری مجازی در دوره ی پاندومی کووید ۱۹ توسط کدخدا و ناستی زایی (۱۴۰۰) بررسی شد. یافته ها نشان داد سواد اطلاعاتی آموزگاران در حیطه های توانایی تعیین گستره

و ماهیت اطلاعات، توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات، توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات، توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات و توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی کاربرد اطلاعات، پایین تر از سطح متوسط است. در مقایسه سطح سواد اطلاعاتی آموزگاران برحسب ویژگی های جمعیت شناختی به جز جنسیت (برتری سواد اطلاعاتی آموزگاران زن) تفاوت معنی داری مشاهده نشد. نتیجه پژوهش صابری تنسوان و همکاران (۱۴۰۰) با عنوان نقش فرصت های یادگیری ژرفایی بر توسعه قابلیت های کارآفرینانه دانشجویان دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان نشان داد که دسترسی به فرصت های یادگیری ژرفایی و قابلیت های کارآفرینانه دانشجویان با هم ارتباط مثبت و معناداری دارند. تحلیل همبستگی های کانونی نیز ۸ سویه ی دسترسی به فرصت های یادگیری ژرفایی و ۱۱ سویه ی قابلیت های کارآفرینانه دانشجویان به دو جفت متغیر کانونی مهم توسعه فردی مبتنی بر خودآگاهی و رویکرد به یادگیری به ترتیب با میزان همبستگی ۰/۶۷ و ۰/۳۷ منجر شد.

نقش سواد اطلاعاتی در بهره گیری از رویکردهای متنوع تدریس برای آموزگاران مقطع ابتدایی توسط بینشیان و همکاران (۱۳۹۹) نشان داد که سواد اطلاعاتی معلمان بالاتر از سطح متوسط قرار دارد. همچنین بنا بر نتایج بین رویکردهای تدریس مستقیم و سواد اطلاعاتی رابطه معنادار معکوس وجود داشت. ارتباط بین سواد اطلاعاتی و قابلیت کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته علوم ورزشی در دانشگاه های شهر تهران توسط مختاری دینانی و طبری (۱۳۹۷) نشان داد که بین سواد اطلاعاتی و قابلیت کارآفرینی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین از بین مؤلفه های سواد اطلاعاتی، توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات و توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات بیشترین تأثیر را بر قابلیت کارآفرینی دانشجویان داشتند.

نتیجه دست یافتند که سواد اطلاعاتی دانشجویان بالاتر از سطح متوسط و در حد مطلوب قرار دارد. بنابر نتایج بین جنسیت و وضعیت تأهل با سواد اطلاعاتی دانشجویان تفاوت معناداری مشاهده نشد. نتیجه پژوهش میرزاصفی و همکاران (۱۳۹۰) با عنوان رابطه بین سواد اطلاعاتی و قابلیت های کارآفرینی دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان نشان داد که قابلیت های کارآفرینی بیشترین رابطه را با توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات و کمترین رابطه را با توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات دارد. پندپذیر و چشمه سهرابی (۱۳۸۹) بنا بر نتیجه بررسی های خود با عنوان بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه اظهار داشتند که مهارت جامعه پژوهش در درک درست نیاز اطلاعاتی با میانگین نمره ۳/۶۰؛ در راهبردهای جستجوی اطلاعات با میانگین نمره ۳/۶۹؛ در مکانیابی و دسترسی به اطلاعات با میانگین نمره ۳/۱۲؛ در دسترسی به اطلاعات با میانگین نمره ۳/۴۳؛ در ترکیب اطلاعات جدید با دانسته های پیشین با میانگین نمره ۳/۲۹ و از لحاظ ارزیابی نتیجه فرآیند جست و جو در رابطه با رفع نیاز اطلاعاتی شان با میانگین ۳/۰۹ در حد مطلوبی می-باشند و همچنین وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان با میانگین ۳/۳۷ بالاتر از سطح متوسط قرار دارد.

سیامک (۱۳۸۸) پژوهشی درباره آموزش سواد اطلاعاتی و توانایی استفاده از منبع های اطلاعاتی مختلف به طور مؤثر، روی دو گروه از دانشجویان انجام داد. نتایج نشان داد که دانشجویان سواد اطلاعاتی مناسب دارند؛ اما آنان به یقین به طور کامل با سواد اطلاعاتی آشنا نیستند و شمار زیادی از دانشجویان در پژوهش های خود به سایت ها و مقاله هایی با محتوای پایین استناد کرده اند. ارزیابی سواد اطلاعاتی دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه آدا در غنا توسط زور و تانر (۲۰۲۲) انجام شد. بنا

مجلل و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهش خود به بررسی تأثیر سواد اطلاعاتی آموزگاران بر یادگیری مبتنی بر وب دانش آموزان پرداختند. بنا بر نتایج ابعاد مختلف سواد اطلاعاتی آموزگاران بر یادگیری مبتنی بر وب دانش آموزان مؤثر بوده است.

در سال ۱۳۹۶، پژوهشی توسط لرگانی و عبدالملکی با عنوان رابطه سواد اطلاعاتی آموزگاران با اثربخشی آموزشگاه های هوشمند نشان داد که سواد اطلاعاتی آموزگاران تأثیر مثبت و معناداری بر روی اثربخشی آموزشگاه ها دارد.

وضعیت مهارت سواد اطلاعاتی آموزگاران ناحیه سه شهرستان کرمانشاه توسط یزدانی و موسوی (۱۳۹۶) نشان داد که مهارت های سواد اطلاعاتی آموزگاران در حد مطلوبی نمی باشد. اما بررسی مؤلفه های سواد اطلاعاتی در معلمان نشان داد که بعد ارزشیابی و تبادل اطلاعات، ضعیف، بعد مکان یابی و سازمان دهی اطلاعات، نامناسب، در بعد تعریف نیازهای اطلاعاتی، مناسب می باشد. در یک بررسی توسط اسمعیل پونکی و همکاران (۱۳۹۵) با عنوان سواد رسانه ای و سواد اطلاعاتی و تأثیر آنها بر قابلیت کارآفرینی نشان داد که سواد رسانه ای و سواد اطلاعاتی دانشجویان در حد مطلوب و ویژگی های کارآفرینی دانشجویان در حد به نسبت مطلوب قرار دارد.

در پژوهش دیگری توسط مقدس زاده و همکاران (۱۳۹۵) رابطه مهارت های سواد اطلاعاتی با اثربخشی آموزگاران بررسی شد. نتایج میزان مهارت های سواد اطلاعاتی آموزگاران بالاتر از سطح متوسط می-باشد. همچنین بین مهارت های سواد اطلاعاتی با اثربخشی آموزگاران و ابعاد سه گانه آن شامل: مهارت های تدریس، شخصیت حرفه ای و مهارت کنترل جو کلاس رابطه مثبت و معناداری وجود داشت.

اشرفی ریزی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش خود با عنوان میزان سواد اطلاعاتی در بین دانشجویان به این

بر نتایج مهارت‌های سواد اطلاعاتی دانشجویان در حد مطلوبی می‌باشد. بررسی مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی نیز نشان داد که بعد ارزشیابی و تبادل اطلاعات متوسط، بعد مکانیابی و سازمان‌دهی اطلاعات، نامناسب و بعد تعریف نیازهای اطلاعاتی، مناسب می‌باشد. اسلامی (۲۰۱۹) در پژوهش خود به بررسی تأثیر سواد دیجیتالی بر رفتارهای دانشجویان کارآفرین از طریق نیت کارآفرینی پرداخت. بنا بر نتایج سواد دیجیتالی دانشجویان تأثیر مثبتی بر روی رفتارهای کارآفرینی دارد. همچنین نتایج نشان داد که در حال حاضر میزان ۷۰ درصد آموزش‌های کارآفرینی به صورت نظری و ۳۰ درصد عملی می‌باشد که لازم است این نسبت از طریق تمرین کارآفرینی در رسانه‌های دیجیتال معکوس شود.

لارتیو (۲۰۱۹) در پژوهش خود به بررسی سواد اطلاعاتی دانش‌آموزان در محیط مدرسه پرداخت. نتیجه پژوهش نشان داد که میزان سواد اطلاعاتی دانش‌آموزان در سطح متوسط قرار دارد و دانش‌آموزان از اینترنت بیشتر برای مقاصد اطلاعاتی استفاده می‌کنند. همچنین بنا بر نتایج پژوهش، سواد اطلاعاتی آموزگاران تأثیر مثبت و معناداری بر توسعه سواد اطلاعاتی دانش‌آموزان داشته است. نتیجه پژوهش فریلون و همکاران (۲۰۱۳) در زمینه بررسی سواد اطلاعات آموزگاران نشان داد که سواد اطلاعاتی بر افزایش اثربخشی اجرایی در یک مدرسه تأثیر می‌گذارد و سواد اطلاعاتی تأثیر مثبتی در اثربخشی اجرایی نشان می‌دهد، که در آن شناخت اطلاعات با بیشترین تأثیر معرفی شده است. تیموزیک (۲۰۱۳) در پژوهشی که با هدف بررسی وضعیت آموزش سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه تایلند از نظر الگوهای تدریس، جزئیات دوره و محتوا، روش تدریس و یادگیری، ارزیابی یادگیری و نقش کتابخانه‌ها در آموزش سواد اطلاعاتی دانشجویان انجام شد، نشان داد که ۷۰ درصد از این دوره‌ها با استانداردهای سواد اطلاعاتی همخوانی

دارند که تأثیری در ارتقا سواد اطلاعاتی دانشجویان نداشته و دانشجویان دارای سواد اطلاعاتی پایینی هستند. پژوهشی توسط بگوم (۲۰۱۲) در کشور بنگلادش با عنوان ارتقا سواد اطلاعاتی نشان داد که ۵۸٪ از جامعه پژوهش بر این باور بودند که راه‌اندازی یک رقابت بزرگ آگاهی در مؤسسه‌های آموزشی راهی برای ارتقا سواد اطلاعاتی مردم است.

مرور نتایج پژوهش‌های گذشته نشان می‌دهد که بیشتر پژوهشگران سواد اطلاعاتی آموزگاران و دانش‌آموزان را بررسی و ارزیابی کرده‌اند. شمار پژوهش‌های مرتبط با سواد اطلاعاتی دانشجویان محدودتر و بیشتر دانشجویان تحصیلات تکمیلی ارزیابی شده. پژوهشی در زمینه ارتباط سواد اطلاعاتی با قابلیت کارآفرینی دانشجویان کشاورزی انجام نشده است. همچنین مرور نتایج بررسی‌ها نشان می‌دهد که در ایران اگر چه تلاش‌های بسیاری در زمینه گسترش مفهوم و آموزش‌های سواد اطلاعاتی با توجه به قدمت آن و از چندی پیش با توجه به شیوع کرونا و مجازی شدن آموزش‌ها صورت گرفته. اما به دلیل پراکندگی این تلاش‌ها و حمایت‌های لازم در سطح کلان از آموزش و توسعه سواد اطلاعاتی این مفهوم نتوانسته است جایگاه واقعی خود را در جامعه ایران به طور کلی و در آموزش عالی کشاورزی به طور خاص پیدا کند. لذا با توجه به خلأ ارزیابی‌ها در این زمینه و به ویژه در آموزش عالی کشاورزی در پژوهش حاضر ارتباط بین سواد اطلاعاتی دانشجویان رشته کشاورزی با قابلیت‌های کارآفرینی آنان بررسی شده است. نتایج پژوهش می‌تواند ضمن گسترش حوزه‌های نظری مرتبط با موضوع به پرکردن خلأ ارزیابی‌ها در این زمینه در آموزش عالی کشاورزی کمک کرده و باعث جلب نظر مسئولان و برنامه‌ریزان آموزش عالی کشاورزی به مقوله سواد اطلاعاتی در بین دانشجویان رشته‌های کشاورزی شود. با توجه به اینکه بیشتر پژوهش‌ها سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی

را بررسی کرده اند با توجه به شرایط موجود و گسترش آموزش های مجازی بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان مقطع کارشناسی رشته کشاورزی می تواند مهم و اطلاعات ارزشمندی را به منظور برنامه ریزی در اختیار مسئولان قرار دهد و بنا بر نتایج برنامه ریزی هایی در راستای ارتقا سواد اطلاعاتی دانشجویان انجام دهند. عملیاتی کردن برنامه های متناسب با ارتقا سواد اطلاعاتی دانشجویان کشاورزی می تواند تا حدودی به اشتغال، کارآفرینی و پویایی نظام آموزش عالی کشاورزی کمک کنید و در نهایت دستیابی به هدف ها می تواند سبب شکوفا شدن نظام آموزشی-پژوهشی کشور و پویایی آن شود.

روش شناسی

این تحقیق با دیدمان کمی و از نوع علی-ارتباطی

است، از نظر امکان و میزان کنترل متغیرها، غیر آزمایشی، از نظر هدف، در زمره تحقیقات کاربردی می باشد. افراد مشارکت کننده در این پژوهش دانشجویان رشته کشاورزی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه رازی در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ و در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری به شمار ۹۸۸ نفر بودند (۹۸۸ = N) که بر مبنای جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰) شمار ۲۷۶ نفر از آنان به عنوان نمونه و به روش نمونه-گیری تصادفی طبقه ای با انتساب متناسب انتخاب شدند (جدول ۱). همچنین برای مقابله با افت بازگشت، ۳۴ نفر به این نمونه اضافه شد و در مجموع، ۳۰۰ پرسشنامه به صورت الکترونیکی در بین جامعه آماری توزیع شد که در نهایت شمار ۲۸۱ پرسشنامه صحیح و کامل گردآوری شد.

جدول ۱- حجم جامعه و نمونه پژوهش به تفکیک هر مقطع تحصیلی

مقطع تحصیلی	حجم جامعه	حجم نمونه
کارشناسی	۶۳۵	۱۷۸
کارشناسی ارشد	۲۴۱	۶۷
دکتری	۱۱۲	۳۱
مجموع	۹۸۸	۲۷۶

موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات می سنجد. پرسشنامه قابلیت کارآفرینی نیز شامل ۵۴ پرسش بسته پاسخ با مقیاس پنج درجه ای لیکرت (از ۱-به کلی مخالف، ۲-مخالف، ۳- نظری ندارم، ۴- موافق و ۵- به کلی موافق) بود که قابلیت کارآفرینی را در پنج بعد توفیق طلبی، استقلال طلبی، خلاقیت، مخاطره پذیری و مرکز کنترل مورد سنجش قرار داد. افزون بر این دو بخش، پرسش های مربوط به ویژگی های فردی و تحصیلی پاسخگویان نیز به پرسشنامه اضافه شد. روایی صوری و ظاهری ابزار پژوهش به تأیید ۹ نفر از استادان کارآفرینی

برای گردآوری داده ها از دو پرسشنامه سواد اطلاعاتی انجمن کتابخانه های دانشکده ای و تحقیقاتی آمریکا (۲۰۰۳) و پرسشنامه استاندارد قابلیت کارآفرینی شورای شهر دورهام انگلستان (۱۹۹۱) استفاده شد. پرسشنامه سواد اطلاعاتی دارای ۳۵ پرسش بسته پاسخ با مقیاس پنج درجه ای لیکرت (۱-خیلی کم، ۲-کم، ۳-متوسط، ۴-زیاد، ۵-خیلی زیاد) بود که سواد اطلاعاتی را در قالب پنج مؤلفه تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات، توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات، توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات، توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات و توانایی درک

و همچنین استادان دانشکده کشاورزی که دارای تجربه در زمینه موضوع بودند، رسید و اصلاحات مورد نظر در پرسشنامه اعمال شد. روایی همگرای پرسشنامه نیز از طریق محاسبه (AVE) انجام شد که معادل ۰/۸ به دست آمد. پایایی ابزار پژوهش از طریق ضریب تتای ترتیبی (0/81-0/86) با استفاده از نرم افزار R بررسی شد که میزان تتای ترتیبی برای بخش سواد اطلاعاتی ۰/۸۱، برای قسمت قابلیت کارآفرینی ۰/۸۶ و به صورت کلی ۰/۸۷ به دست آمد. برای تحلیل داده ها از نرم افزار SPSSwin22 استفاده شد. تحلیل داده ها در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شد. در بخش توصیفی به توصیف متغیرها در قالب جدول های پراکنش فراوانی، میانگین، انحراف معیار و درصد پرداخته شد. در بخش آمار استنباطی نیز از آزمون کلموگروف اسمیرنوف، t تک نمونه ای، ضریب همبستگی اسپیرمن و رگرسیون ترتیبی استفاده شد.

یافته ها

ویژگی های فردی و تحصیلی پاسخگویان

بنا بر یافته ها میانگین سن پاسخگویان ۲۴/۳ سال با انحراف معیار ۱/۰۷ بود که نشان می دهد پراکنش سنی جمعیت مورد مطالعه تا حدودی یکنواخت و در گروه سنی ۲۲ تا ۲۶ سال است. در ارتباط با جنسیت پاسخ دهندگان حدود ۶۲/۳۲ درصد زن و ۳۷/۶۸ درصد

مرد بودند، در ارتباط با وضعیت اشتغال تنها ۶/۹ درصد پاسخگویان دارای شغل بودند و دیگر پاسخگویان بیکار یا دارای شغل دائمی نبودند. در ارتباط با وضعیت تأهل ۸۴/۲۴ درصد مجرد و ۱۵/۷۶ درصد متأهل بودند. از لحاظ معدل نیمسال پیش حدود ۲۱/۲۷ درصد معدلی بین ۱۸ تا ۲۰ داشتند، ۴۸/۶ درصد دارای معدل بین ۱۶ تا ۱۸؛ ۲۱/۶ درصد معدل بین ۱۴ تا ۱۶ و دیگر پاسخگویان بیان کردند که دارای معدل پایین تر از ۱۴ بوده اند. در ارتباط با این پرسش که آیا تا کنون تجربه کارآفرینی داشته اید ۸۷/۴ درصد پاسخ منفی و ۱۲/۶ از دانشجویان دارای تجربه در زمینه کارآفرینی بودند. از دانشجویان پرسیده شد که به طور میانگین در طول شبانه روز چند ساعت در فضای مجازی هستند. ۱۷/۶ کمتر از ۵ ساعت، ۴۷/۸ بین ۵ تا ده ساعت، ۲۶/۹ بین ۱۰ تا ۱۵ ساعت و ۷/۷ بیش از ۱۵ ساعت از وقت خود را در شبکه های مجازی می گذرانند.

برای مشخص کردن نوع آزمون مورد استفاده برای دستیابی به هدف های پژوهش از آنجا که داده ها در مقیاس رتبه ای گردآوری شده اند. در آغاز اقدام به بررسی نحوه پراکنش داده ها شد که بنا بر نتایج به دست آمده از بین آزمون های آماری فراسنجه ای و نافراسنجه ای، آزمون آماری مناسب انتخاب شد. جدول ۲ نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف (ks) را نشان می دهد.

جدول ۲- آزمون کولموگروف-اسمیرنوف به منظور بررسی نرمال بودن توزیع داده ها

متغیر	آماره	P-Value	سطح خطا (α)	نتیجه آزمون
تعیین گستره و ماهیت اطلاعات	۰/۷۳۶	۰/۱۴۲	۰/۰۵	توزیع داده ها نرمال
توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات	۰/۵۶۷	۰/۰۸۷	۰/۰۵	توزیع داده ها نرمال
توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات	۰/۶۷۷	۰/۱۱۹	۰/۰۵	توزیع داده ها نرمال
توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات	۰/۷۱۵	۰/۰۶۸	۰/۰۵	توزیع داده ها نرمال
توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات	۰/۷۵۱	۰/۱۲۴	۰/۰۵	توزیع داده ها نرمال
توفیق طلبی	۰/۷۸۲	۰/۰۹۴	۰/۰۵	توزیع داده ها نرمال

ادامه جدول ۲- آزمون کولموگروف-اسمیرنوف به منظور بررسی نرمال بودن توزیع داده ها

متغیر	آماره	P-Value	سطح خطا (α)	نتیجه آزمون
استقلال طلبی	۰/۶۲۷	۰/۰۸۴	۰/۰۵	توزیع داده ها نرمال
خلاقیت	۰/۷۲۱	۰/۰۷۲	۰/۰۵	توزیع داده ها نرمال
مخاطره پذیری	۰/۸۵۴	۰/۱۱۴	۰/۰۵	توزیع داده ها نرمال
مرکز کنترل	۰/۸۸۵	۰/۱۲۲	۰/۰۵	توزیع داده ها نرمال

(۳/۰۱) مربوط به بعد "توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات" و بالاترین میانگین (۳/۶۹) مربوط به بعد "توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات" می باشد. ابعاد پنج گانه دانش حضوری دانشجویان مقطع دکتری نیز بالاتر از سطح متوسط و نزدیک به خوب است. مناسب ترین بعد دانش حضوری دانشجویان مقطع دکتری مربوط به "توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات" با میانگین ۳/۸۷ و ضعیف ترین بعد مربوط به "توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات" با میانگین ۳/۶۶ می باشد.

با توجه به اینکه متغیر دانش حضوری و ابعاد آن دارای توزیع نرمال بودند، لذا برای تعیین سطح آن از آزمون t تک نمونه ای استفاده شد. نتایج آزمون t تک نمونه ای برای سنجش وضعیت دانش حضوری و ابعاد آن در دانشجویان مقطع های تحصیلی مختلف در جدول ۳ ارائه شده است. همان طور که مشخص است سطح معناداری آزمون برای متغیر دانش حضوری و ابعاد آن کمتر از ۰/۰۵ است. در نتیجه با اطمینان بالای ۹۵ درصد می توان نتیجه گرفت که وضعیت متغیر دانش حضوری و ابعاد آن اختلاف معناداری با نمره ملاک (۳) دارند.

با توجه به نتایج آزمون کولموگروف و اسمیرنوف برای نرمال بودن پراکنش داده ها، می توان گفت آماره آزمون برای متغیرهای اشراف معلوماتی و ابعاد آن در سطح معناداری بالاتر از ۰/۰۵ و بیانگر نرمال بودن پراکنش داده های متغیرهای مذکور است. لذا می توان از آزمون t تک متغیره و ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده کرد.

وضعیت دانش حضوری دانشجویان

جدول ۳، وضعیت دانش حضوری را در بین دانشجویان مقاطع تحصیلی مختلف نشان می دهد. همان طور که مشخص است با افزایش مقطع تحصیلی دانش حضوری دانشجویان نیز افزایش یافته است. دانشجویان مقطع تحصیلی کارشناسی دارای دانش حضوری کمتر از سطح متوسط (۳) می باشند. بررسی ابعاد دانش حضوری نیز در این دانشجویان نشان می دهد که بعد "توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات" دارای کمترین میانگین (۲/۱۶) و بعد "توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات" دارای بیشترین میانگین (۳/۱۲) در بین دانشجویان مقطع کارشناسی است.

دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکتری دارای دانش حضوری بالاتر از سطح متوسط هستند که میانگین دانش حضوری در دانشجویان مقطع دکتری (۳/۷۷) بالاتر از دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد (۳/۲۸) است. بررسی ابعاد پنج گانه دانش حضوری در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد نشان می دهد که هر پنج بعد دارای میانگین بالاتر از سطح متوسط هستند. کمترین میانگین

جدول ۳- نتایج آزمون تی تک نمونه ای متغیر دانش حضوری و ابعاد آن (نمره ملاک=۳)

مقطع تحصیلی	متغیر یا بعد	میانگین	اختلاف میانگین جامعه و نمره ملاک	آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
کارشناسی	تعیین گستره و ماهیت اطلاعات	۲/۹۷	-۰/۰۳	۱۷/۳۶۴	۲۸۰	۰/۰۴۴
	توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات	۲/۸۷	-۰/۱۳	۱۵/۲۷۸	۲۸۰	۰/۰۲۴
	توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات	۲/۱۶	-۰/۸۴	۱۶/۱۱۷	۲۸۰	۰/۰۰۰
	توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات	۳/۰۴	۰/۰۴	۱۹/۳۲۴	۲۸۰	۰/۰۴۹
	توانایی درک موارد حقوقی- اقتصادی اطلاعات	۳/۱۲	۰/۱۲	۱۲/۵۳۴	۲۸۰	۰/۰۱۱
کارشناسی ارشد	دانش حضوری	۲/۸۴	-۰/۱۶	۱۸/۳۲۴	۲۸۰	۰/۰۰۹
	تعیین گستره و ماهیت اطلاعات	۳/۱۷	۰/۱۷	۱۴/۲۹۸	۲۸۰	۰/۰۰۷
	توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات	۳/۳۲	۰/۳۲	۱۲/۲۵۶	۲۸۰	۰/۰۰۰
	توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات	۳/۰۹	۰/۰۹	۱۳/۳۵۷	۲۸۰	۰/۰۴۹
	توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات	۳/۱۱	۰/۱۱	۹/۶۸۷	۲۸۰	۰/۰۱۹
دکتری	توانایی درک موارد حقوقی- اقتصادی اطلاعات	۳/۶۹	۰/۶۹	۱۳/۴۵۸	۲۸۰	۰/۰۰۰
	دانش حضوری	۳/۲۸	۰/۲۸	۱۴/۷۸۹	۲۸۰	۰/۰۰۰
	تعیین گستره و ماهیت اطلاعات	۳/۷۶	۰/۷۶	۱۷/۶۵۴	۲۸۰	۰/۰۰۰
	توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات	۳/۸۳	۰/۸۳	۱۳/۵۸۹	۲۸۰	۰/۰۰۰
	توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات	۳/۸۷	۰/۸۷	۱۲/۸۵۴	۲۸۰	۰/۰۰۰
دکتری	توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات	۳/۶۶	۰/۶۶	۱۸/۳۲۷	۲۸۰	۰/۰۰۰
	توانایی درک موارد حقوقی- اقتصادی اطلاعات	۳/۷۲	۰/۷۲	۱۴/۶۹۷	۲۸۰	۰/۰۰۰
	دانش حضوری	۳/۷۷	۰/۷۷	۱۱/۸۹۹	۲۸۰	۰/۰۰۰

وضعیت قابلیت کارآفرینی دانشجویان

وضعیت قابلیت کارآفرینی دانشجویان سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در جدول ۳ ارائه شده است. همان طور که نتایج نشان می دهد قابلیت های کارآفرینی دانشجویان با افزایش مقطع تحصیلی افزایش یافته است. دانشجویان مقطع کارشناسی از لحاظ قابلیت کارآفرینی دارای میانگین کمتر از سطح متوسط (۲/۸۷) هستند. مقایسه پنج بعد قابلیت کارآفرینی نیز نشان می دهد که بعد خلاقیت دارای کمترین میانگین (۲/۵۵) و بعد مرکز کنترل دارای بالاترین میانگین (۳/۱۷) در بین دانشجویان مقطع کارشناسی است. قابلیت کارآفرینی در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکتری بالاتر از سطح متوسط است. در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد بعد مرکز کنترل دارای بالاترین میانگین (۳/۴۷) و

بعد مخاطره پذیری دارای کمترین میانگین (۲/۸۹) است. در دانشجویان مقطع دکتری نیز بعد مرکز کنترل دارای میانگین بالاتر (۳/۶۶) و بعد مخاطره پذیری دارای کمترین میانگین (۳/۲۷) است. اما همه ی ابعاد پنج گانه قابلیت کارآفرینی در دانشجویان مقطع دکتری بالاتر از سطح میانگین قرار دارد.

نتایج آزمون t تک نمونه ای نیز به منظور سنجش قابلیت های کارآفرینی و ابعاد آن در بین دانشجویان نشان می دهد که سطح معناداری آزمون برای قابلیت های کارآفرینی و ابعاد آن کمتر از ۰/۰۵ است. در نتیجه می توان گفت که وضعیت متغیر قابلیت کارآفرینی و ابعاد آن اختلاف معناداری با نمره ملاک یعنی ۳ دارند که با توجه اختلاف میانگین جامعه با نمره ملاک، این معناداری در جهت مثبت یا منفی می باشد.

جدول ۴- نتایج آزمون t تک نمونه ای متغیر قابلیت کارآفرینی و ابعاد آن (نمره ملاک= ۳)

سطح معناداری	درجه آزادی	آماره t	میانگین جامعه و نمره ملاک	میانگین	متغیر یا بعد	مقطع تحصیلی
۰/۰۴۹	۲۸۰	۱۱/۸۷۹	۰/۰۹	۳/۰۹	توفیق طلبی	کارشناسی
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۶/۶۸۹	-۰/۱۶	۲/۸۴	استقلال طلبی	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۹/۶۷۸	-۰/۴۵	۲/۵۵	خلاقیت	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۴/۴۸۹	-۰/۲۱	۲/۷۹	مخاطره پذیری	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۲/۶۸۹	۰/۱۷	۳/۱۷	مرکز کنترل	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۰/۷۸۸	-۰/۱۳	۲/۸۷	قابلیت کارآفرینی	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۹/۶۸۷	۰/۳۲	۳/۳۲	توفیق طلبی	کارشناسی ارشد
۰/۰۰۰	۲۸۰	۷/۸۶۷	۰/۲۴	۳/۲۴	استقلال طلبی	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۳/۹۸۸	۰/۲۰	۳/۱۰	خلاقیت	
۰/۰۲۶	۲۸۰	۱۶/۶۸۷	-۰/۱۱	۲/۸۹	مخاطره پذیری	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۴/۷۸۹	۰/۴۷	۳/۴۷	مرکز کنترل	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۱/۶۸۷	۰/۲۴	۳/۲۴	قابلیت کارآفرینی	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۵/۶۹۸	۰/۴۴	۳/۴۴	توفیق طلبی	دکتری
۰/۰۰۰	۲۸۰	۷/۳۰۷	۰/۵۸	۳/۵۸	استقلال طلبی	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۹/۶۸۹	۰/۴۱	۳/۲۹	خلاقیت	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۶/۷۸۵	۰/۲۷	۳/۲۷	مخاطره پذیری	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۱۳/۸۹۴	۰/۶۶	۳/۶۶	مرکز کنترل	
۰/۰۰۰	۲۸۰	۹/۷۸۴	۰/۴۸	۳/۴۸	قابلیت کارآفرینی	

ارتباط بین دانش حضوری دانشجویان با قابلیت کارآفرینی آنان

ابعاد دانش حضوری با قابلیت کارآفرینی و ابعاد آن رابطه معنادار وجود دارد. به عبارتی شواهد کافی مبنی بر اینکه دانش حضوری بر روی قابلیت کارآفرینی در جامعه مورد بررسی با هم ارتباط دارند، موجود است و این ارتباط از روی تصادف نیست. در نتیجه می توان گفت دانشجویانی که دارای دانش حضوری بالاتری هستند به مراتب از قابلیت کارآفرینی افزون تری نیز بهره مند خواهند بود.

جدول ۴ همبستگی بین دانش حضوری با قابلیت های کارآفرینی و ابعاد آنها را نشان می دهد. همان طور که مشخص است دانش حضوری و قابلیت کارآفرینی با ضریب همبستگی ۰/۵۲۷ و با اطمینان ۹۹ درصد دارای ارتباط مثبت و معنادار هستند و از آنجا که ضریب همبستگی بالای ۰/۵ است این رابطه قوی می باشد. همچنین بین

جدول ۵- ارتباط بین دانش حضوری و قابلیت کارآفرینی دانشجویان بر مبنای ضریب همبستگی اسپیرمن

قابلیت کارآفرینی	مرکز کنترل	مخاطره پذیری	خلاقیت	استقلال طلبی	توفیق طلبی	قابلیت کارآفرینی دانش حضوری
۰/۲۳۱**	۰/۱۷۱*	۰/۱۴۵	۰/۱۵۹	۰/۲۳۴**	۰/۱۸۲*	تعیین گستره و ماهیت اطلاعات
۰/۲۴۸**	۰/۱۸۶*	۰/۱۳۸	۰/۱۸۵*	۰/۳۱۴**	۰/۲۰۲**	توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات
۰/۵۱۲**	۰/۳۶۵**	۰/۳۶۴**	۰/۵۱۵**	۰/۴۸۴**	۰/۴۱۷**	توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات
۰/۵۷۵**	۰/۵۱۵**	۰/۴۳۲**	۰/۵۳۸**	۰/۵۲۱**	۰/۴۶۹**	توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات
۰/۵۳۴**	۰/۴۸۵**	۰/۴۶۵**	۰/۴۸۷**	۰/۵۱۲**	۰/۴۸۶**	توانایی درک موارد حقوقی - اقتصادی اطلاعات
۰/۵۲۷**	۰/۴۹۴**	۰/۴۷۲**	۰/۵۴۲**	۰/۴۸۶**	۰/۴۷۱**	سواد اطلاعاتی

نتیجه می توان گفت مدل رگرسیونی مدل مناسبی است و متغیرهای مستقل به خوبی تونسته اند تغییرهای متغیر وابسته را تبیین کنند. نتیجه آزمون نکویی برازش نیز نشان داد که متغیرهای مستقل و وابسته تناسب خوبی با هم دارند و مدل خوبی به دست آمده است (جدول ۶).

برای بررسی ارتباط ابعاد دانش حضوری با قابلیت های کارآفرینی از رگرسیون ترتیبی استفاده شد. نتیجه آزمون نسبت احتمال مدل نشان داد که میزان کای اسکویر (کای اسکویر=۱۶/۷۴۶؛ درجه آزادی=۱۲ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰) در سطح یک درصد معنی دار بود، در

جدول ۶- آزمون نکویی برازش مدل رگرسیون ترتیبی ارتباط ابعاد دانش حضوری با قابلیت های کارآفرینی

مؤلفه	کای اسکویر	درجه آزادی	سطح معنی داری
پیرسون	۱۷۶/۲۵	۲۸۰	۱/۰۰۰
انحراف	۱۴۸/۴۷	۲۸۰	۱/۰۰۰

میزان آماره های ضریب تعیین پژوه (شامل سه ضریب تعیین کاکس و نل، نیجل کرک و مک فادن) نشان دادند که متغیرهای مستقل توانسته اند بین ۲۰ تا ۳۰ درصد از احتمال واریانس قابلیت کارآفرینی دانشجویان را تبیین کنند (جدول ۷).

جدول ۷- میزان آماره های ضریب تعیین پژوه

مقدار	ضریب تعیین
۰/۲۰۸	کاکس و نل
۰/۲۷۲	نیجل کرک
۰/۲۹۸	مک فادن

بود که با فرض ثابت ماندن تأثیر همه متغیرهای مدل، افزایش یک واحد در هر یک از متغیرهای مستقل بالا به ترتیب با احتمال افزایش ۳/۶۸؛ ۶/۶۸؛ ۵/۲۱؛ ۹/۲؛ ۴/۴۲ واحد در نسبت های لگاریتم متغیر وابسته قابلیت کارآفرینی دانشجویان همراه خواهد بود. به عبارت دیگر دانشجویانی که از لحاظ تعیین گستره و ماهیت اطلاعات، توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات، توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات، توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات و توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات وضعیت مناسب تر و در سطح بالاتری قرار داشتند از لحاظ قابلیت کارآفرینی نیز در وضعیت مناسب تری بودند.

همان طور که نتایج رگرسیون در جدول ۷ نشان می دهد ابعاد دانش حضوری دانشجویان دارای ارتباط مثبت و معناداری با قابلیت کارآفرینی آنان در سطح ۰/۰۵ می باشد و همراه با افزایش میزان متغیرهای دانش حضوری قابلیت کارآفرینی دانشجویان نیز افزایش می یابد. مقدار سنجه های برآورد شده برای تعیین گستره و ماهیت اطلاعات (۳/۶۸)؛ توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات (۶/۶۸)؛ توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات (۵/۲۱)؛ ابعاد سواد اطلاعاتی دانشجویان بر قابلیت کارآفرینی آنان عبارت اند از تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات (۰/۲۰۲)؛ توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات (۹/۲) و توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات (۴/۴۲)

جدول ۸- نقش ابعاد دانش حضوری بر قابلیت کارآفرینی دانشجویان

P	Wald	S.E	برآورد	متغیر
۰/۰۳۹	۲/۶۱۸	۰/۲۰۲	۳/۶۸	تعیین گستره و ماهیت اطلاعات
۰/۰۱۱	۲/۳۲۰	۰/۳۷۳	۶/۶۸	توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات
۰/۰۱۴	۳/۱۱۸	۰/۳۵۹	۵/۲۱	توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات
۰/۰۰۸	۴/۳۵۴	۰/۳۸۹	۹/۲	توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات
۰/۰۲۱	۱/۵۴۷	۰/۲۱۴	۴/۴۲	توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات

نتیجه گیری و پیشنهادها

جامعه جدید از نظر نیروی انسانی به افرادی نیاز دارد که افزون بر داشتن تخصص، با دارا بودن روحیه‌ای انعطاف پذیر و مشارکت جویانه در پذیرش مسئولیت‌های متنوع پیشقدم و به طور پیوسته در فرآیند آموزش پیوسته در دوران زندگی در بهبود توانایی‌های خود کوشا باشند. با توجه به اینکه مهارت‌های سواد اطلاعاتی قابل انتقال می‌باشند. دانشجویانی که دارای این مهارت‌ها هستند می‌توانند کارهای دلخواه خود را انجام دهند، در جامعه پیشرفت کنند، به سطح مطلوبی از زندگی دست یابند و از نظر اقتصادی نیز مستقل باشند که این مهم از جمله نیازهای بنیادین برای دانشجویان کشاورزی در راستای کارآفرین شدن آنان می‌باشد. با توجه به این موضوع در پژوهش پیش رو، وضعیت موجود دانش حضوری و قابلیت کارآفرینی دانشجویان رشته‌های کشاورزی مقطع‌های تحصیلی مختلف بررسی و به ارتباط بین دانش حضوری با قابلیت کارآفرینی دانشجویان پرداخته شد.

بر مبنای نتایج میانگین دانش حضوری دانشجویان مقطع کارشناسی کمتر از سطح متوسط بود و با بالا رفتن مقطع تحصیلی دانش حضوری دانشجویان افزایش یافت. دانش حضوری به معنای توانایی تشخیص نیاز اطلاعاتی، جایابی، ارزیابی و استفاده مؤثر و اخلاقی از اطلاعات است که ارزیابی انتقادی نقش بنیادین در دستیابی به آن را دارد (اسمعیل پونکی و همکاران، ۱۳۹۵). دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری به سبب ماهیت کاری خود که بیشتر پژوهشی و تحقیقی است و همچنین ارتباط گسترده با منبع‌های اطلاعاتی از دانش حضوری بالاتری برخوردار هستند که بنا بر تجربه و کارهای تجربی آنان در این زمینه حاصل شده است و این نتیجه را مختاری دینانی و ططری (۱۳۹۷)؛ اسمعیل پونکی و همکاران (۱۳۹۵)؛ اشرفی ریزی و همکاران (۱۳۹۳)؛ پندپذیر

و چشمه سهرابی (۱۳۸۹)؛ زور و تانر (۲۰۲۲)؛ سیامک (۱۳۸۸) نیز بر مبنای نتیجه پژوهش خود تأیید کردند. در پژوهش متفاوتی تیموزیک (۲۰۱۳) در تایلند نشان داد که دانشجویان تحصیلات تکمیلی این کشور دارای سواد اطلاعاتی مناسبی نیستند. اما دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد به علت درگیری کمتر با کارهای تحقیقاتی از لحاظ دانش حضوری در سطح ضعیف تری قرار دارند. هر پنج بعد سواد اطلاعاتی (دانش حضوری) یعنی تعیین گستره و ماهیت اطلاعات، توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات، توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات، توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات و توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات نیز در دانشجویان مقطع کارشناسی از سطح متوسط پایین تر می‌باشد. اما ضعیف ترین بعد دانش حضوری در دانشجویان کارشناسی توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات و بعدی که دارای میانگینی بالاتر نسبت به دیگر ابعاد دانش حضوری در دانشجویان مقطع کارشناسی بود توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات می‌باشد. در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکتری هر پنج بعد دارای میانگین بالاتر از سطح متوسط بودند که در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد نیز بعد توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات نسبت به دیگر ابعاد میانگین کمتری دارد. توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات به این معناست که دانشجویان باید اطلاعات بازیابی شده و مأخذ آن را به صورت منتقدانه ارزیابی و اطلاعات انتخاب شده را با مبنای دانش و نظام ارزشی خود تلفیق کنند. بنابر یافته‌های پژوهش، دانشجویان در تشخیص وجود تقلب و دستکاری در اطلاعات، اعتبار و صحت اطلاعات، بررسی و مقایسه اطلاعات اخذ شده از منبع‌های مختلف و بهره‌گیری از منبع‌های مختلف در نگارش مطالب خود مهارت کمتری دارند. اما بعد ارزیابی نقادانه اطلاعات در دانشجویان مقطع دکتری به دلیل درگیری بیشتر آنان با پروژه‌های پژوهشی و اینکه این دانشجویان به

مهارت هایی مانند توانایی استفاده از منبع ها و مرجع های مختلف، جست و جوی اطلاعات خاص و نیز به کاربردن دانش و تجربه های قبلی برای خلق یک محصول جدید ارزیابی می شود. توانایی استفاده از مراجع و مآخذ مختلف این امکان را به فرد کارآفرین می دهد که دیدگاه جامعی نسبت به موضوعی که تمایل به کسب و کار در آن دارد، پیدا کند و در مورد آن اطلاعات به دست آورده و دیدگاه صاحب نظران مختلف را مقایسه و بررسی کند؛ در نتیجه، می تواند اطلاعات کسب شده را به صورت هدفمند به کار گیرد؛ زیرا، به درک روشنی از مسئله رسیده است. بنا بر نتایج به دست آمده کاربرد هدفمند اطلاعات در بین دانشجویان هر سه مقطع تحصیلی در سطح متوسط و بالاتر از سطح متوسط قرار دارد که با افزایش مقطع تحصیلی این قابلیت در دانشجویان افزایش یافته است. چهارمین بعد دانش حضوری که در دانشجویان بررسی شد تعیین گستره و ماهیت اطلاعات می باشد. وجود این قابلیت در دانشجویان نقش مهمی در تقویت قابلیت کارآفرینی آنان دارد (انجمن کتابخانه های دانشگاهی و تحقیقاتی، ۲۰۰۳؛ مختاری دینانی و ططری، ۱۳۹۷). این مؤلفه در قالب مهارت هایی مانند توانایی استفاده از منبع های پژوهشی الکترونیک، توانایی تلفیق اطلاعات موجود با افکار و تجربه های پیشین و نیز تسلط به زبان انگلیسی به عنوان زبان بین المللی تعریف می شود. داشتن این قابلیت در دانشجویان باعث می شود که به اطلاعات روز رشته خود به صورت تخصصی و ویژه دسترسی داشته باشند که به پیشرفت آنان کمک بسیار خواهد کرد. بنا بر نتایج این بعد در دانشجویان مقطع کارشناسی کمتر از سطح متوسط و با ارتقا مقطع تحصیلی در دانشجویان تقویت شده است. اما در دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری نیز از سطح مطلوب فاصله دارد. با توجه به حجم بالای اطلاعات در سایت های مختلف و از آنجا که اکثر مطالب مستلزم تسلط به زبان انگلیسی است بدون تسلط به زبان

نسبت در انجام کار پژوهشی مستقل شده اند میزان بالاتری داشته اند. به عبارتی ویژگی استقلال بالاتر در دانشجویان مقطع دکتر باعث توانایی بالاتر آنان در ارزیابی انتقادی اطلاعات شده است. در این راستا نتیجه بررسی های کدخدا و ناستی زایی (۱۴۰۰) نیز نشان داد که آموزگاران در همه ابعاد پنج گانه و به ویژه بعد ارزیابی نقادانه اطلاعات کمتر از سطح متوسط می باشد. بعد توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات نیز در دانشجویان مقطع کارشناسی کمتر از سطح متوسط و با ارتقا مقطع تحصیلی در دانشجویان افزایش می یابد. می توان گفت با روند شتابان فناوری اطلاعاتی و ارتباطی دسترسی به مناسب ترین اطلاعات در کوتاه ترین زمان وجود دارد اما به منظور دسترسی به این اطلاعات بایستی از مهارت لازم در این زمینه داشت (مختاری دینانی و ططری، ۱۳۹۷) به عبارتی دسترسی مؤثر و کارآمد به اطلاعات مورد نیاز برای کارآفرینان یک مهارت بنیادین است که بدون داشتن دانش حضوری این امر ناممکن است. در اصل توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات با مهارت هایی مانند استفاده از روش های مختلف و متنوع برای کسب اطلاعات و نیز تشخیص کاستی های احتمالی موجود در اطلاعات همراه است. این مهارت به فرد کارآفرین در گردآوری و کاربرد مؤثر اطلاعات کمک می کند که بنابر نتایج به دست آمده این مهارت در دانشجویان کارشناسی ضعیف و در دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری از سطح مطلوب فاصله دارد. توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات نیز یکی دیگر از ابعاد دانش حضوری دانشجویان می باشد. کاربرد هدفمند اطلاعات به معنای این است که فرد پیش از جستجوی اطلاعات دارای هدف از پیش تعیین شده باشد که این مهم بازدارنده از سردرگمی فرد می شود چرا که سردرگمی و بی هدفی باعث می شود که فرد با دریایی از اطلاعات مرتبط با موضوع روبه رو بوده، اما در تشخیص اطلاعات مناسب ناکام باشد. کاربرد هدفمند اطلاعات با

انگلیسی در دانشجویان مقطع‌های تحصیلی مختلف و حتی مقطع دکتری می‌تواند دلیلی بر پایین بودن این مؤلفه در بین دانشجویان و به ویژه دانشجویان مقطع کارشناسی باشد نتیجه این بخش از پژوهش با نتایج بررسی‌های مختاری دینانی و ططری، ۱۳۹۷؛ میرزاصفی و همکاران، ۱۳۹۰ و قاسمی، ۱۳۸۵ همخوانی دارد.

پنجمین بعد دانش حضوری توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات می‌باشد. یکی از مهم‌ترین اصولی که لازم است در جستجو و دسترسی به اطلاعات مورد توجه قرار داد توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات به ویژه در دانشجویان و کارآفرینان است، چرا که بدون توجه به این جنبه و بعد استفاده از اطلاعات جنبه اخلاقی و قانونی ندارد و به نوعی سرقت اطلاعاتی به شمار می‌آید. توجه به این بعد از سوی دانشجویان افزون بر اینکه باعث می‌شود جنبه‌ی قانونی استفاده از اطلاعات مدنظر قرار گیرد، داوری در ارتباط با درستی و نادرستی اطلاعات نیز آسان تر خواهد شد که به افزایش قابلیت‌های کارآفرینان کمک خواهد کرد. بنا بر نتایج دانشجویان مقطع‌های تحصیلی مختلف پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه رازی نسبت به قانون و مقررات حقوقی استفاده و کاربرد اطلاعات آگاهی دارند، چرا که میانگین این بعد در دانشجویان هر سه مقطع تحصیلی بالاتر از سطح متوسط قرار دارد. این نتیجه همسو با نتیجه بررسی‌های اشرفی ریزی و همکاران (۱۳۹۳) و رحیمی و همکاران (۱۳۹۴) می‌باشد. اما با نتیجه پژوهش مختاری دینانی و ططری (۱۳۹۷) هم‌راستا نیست چرا که آنان در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که دانشجویان رشته علوم ورزشی دانشگاه‌های شهر تهران از لحاظ توانایی درک موارد حقوقی-اقتصادی اطلاعات از سطح متوسط ضعیف‌تر هستند.

یکی دیگر از متغیرهایی که در این پژوهش بررسی و ارزیابی شد قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان بود که بنا

بر نتایج این قابلیت در دانشجویان مقطع کارشناسی کمتر از سطح متوسط و در دانشجویان مقطع کارشناسان ارشد و دکتری بالاتر از سطح متوسط می‌باشد. قابلیت کارآفرینی به وسیله پنج بعد شخصیتی در دانشجویان یعنی توفیق طلبی، استقلال طلبی، خلاقیت، مخاطره‌پذیری و مرکز کنترل بررسی شد. این ویژگی‌های شخصیتی رویکردهایی هستند که در توسعه کارآفرینی بسیار مهم می‌باشند. بر مبنای این رویکرد یک سری ویژگی‌های شخصیتی برای پرورش کارآفرینان و تقویت کارآفرینی در آنان لازم است که مدنظر قرار گیرد. کسانی که ویژگی‌های استقلال طلبی دارند به ندرت به کمک دیگران نیاز دارند و خود به تنهایی می‌توانند کارها را به انجام برسانند. بنا بر نتایج بعد استقلال طلبی در دانشجویان کارشناسی کمتر از سطح متوسط می‌باشد، اما در دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری این بعد بالاتر از سطح متوسط است که از سطح مطلوب و خوب فاصله دارد. اما دانشجویان مقطع کارشناسی کمتر از دو مقطع تحصیلی دیگر استقلال در انجام امور دارند. نتیجه این بخش از پژوهش با نتیجه بررسی‌های اسمعیل پونکی و همکاران (۱۳۹۵) همسو و هم‌راستا می‌باشد، بنا بر نتیجه پژوهش آنان دانشجویان رشته علوم ارتباطات و دانش‌شناسی از لحاظ بعد استقلال طلبی ضعیف هستند. یکی دیگر از قابلیت‌های کارآفرینی که در دانشجویان بررسی شد خلاقیت است. در واقع فرآیند کارآفرینی با مفهوم و پالایش یک نظر آغاز می‌شود و پس از آن اجرا و مدیریت در رأس کار قرار می‌گیرد. در واقع تفکر خلاق، مهارت یک کارآفرین برای خلق نظرهای جدید است. به عقیده فریمن (۲۰۱۲) گام نخست در ایجاد دید و نظر خلاق و به دنبال آن کارآفرینی، احاطه نظری به علوم و نظریه‌های مرتبط با حیطه کار و شناخت نقطه‌های قوت و ضعف این نظریه‌ها و طرح‌هاست. ابزار دسترسی به این چارچوب نظری سواد اطلاعاتی می‌باشد. بنابر نتایج

باشد. پنجمین قابلیت کارآفرینی مرکز کنترل است که در دانشجویان بررسی شد. فردی که دارای مرکز کنترل درونی است باور دارد که بر سرنوشت خود حاکم است، در تکلیف های خود کار بهتری دارند، کمتر تحت نفوذ دیگران قرار می گیرد و برای مهارت ها و پیشرفت های شخصی خود ارزش والاتری قائل است. برعکس افرادی که به مرکز کنترل درونی باور ندارند خود را بازیچه دست سرنوشت می دانند و هیچ گونه تلاشی در راستای موفقیت و پیشرفت ندارند که این افراد بیشتر به مرکز کنترل بیرونی باور دارند. دسترسی به سواد اطلاعاتی می تواند به افزایش آگاهی افراد در زمینه مرکز کنترل درونی و اهمیت آن جلب کند. نتایج پژوهش نشان داد که مرکز کنترل درونی در دانشجویان هر سه مقطع تحصیلی از سطح متوسط بالاتر است. به عبارتی دانشجویان رشته کشاورزی بر این باورند که حاکم بر سرنوشت خود بوده و می توانند با تلاش و کوشش خود به صورت مثبت سرنوشت خود را رقم بزنند و به هدف های مورد نظر دست یابند.

ارتباط بین دانش حضوری با قابلیت کارآفرینی دانشجویان نیز نشان داد که ابعاد مختلف دانش حضوری بر روی قابلیت کارآفرینی دانشجویان دارای تأثیر مثبت است و ابعاد پنج گانه دانش حضوری در کل بین ۲۰ تا ۳۰ درصد از قابلیت کارآفرینی دانشجویان را تبیین کند. هم راستا با نتایج این بخش از پژوهش، نتایج بررسی های مختاری دینانی و ططری (۱۳۹۷)؛ میرزاصفی و همکاران (۱۳۹۰) و اسلامی (۲۰۱۹) نیز نشان داد که سواد اطلاعاتی و ابعاد مختلف آن بر روی قابلیت کارآفرینی تأثیر مثبت دارد. بر مبنای ضریب استاندارد شده سه بعد توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات (۰/۳۸۹)؛ توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات (۰/۳۷۳) و بعد توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات (۰/۳۵۹) بیشترین تأثیر را بر قابلیت کارآفرینی دانشجویان رشته کشاورزی پردیس کشاورزی

پژوهش میزان خلاقیت در دانشجویان مقطع کارشناسی کمتر از سطح متوسط و در دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکتری در سطح متوسط و اندکی بیشتر است. توفیق طلبی سومین بعد قابلیت کارآفرینی است که در دانشجویان بررسی و ارزیابی شد. در واقع نیاز به توفیق باعث می شود که فرد کارها را در استانداردهای عالی برای موفقیت در موقعیت های رقابتی به انجام برساند. افراد با نیاز به توفیق بالا مایل هستند تا همواره در چالش باشند و در راه رسیدن به هدف های دسترس پذیر و همچنین نسبت به کار خود، به بازخورد پی در پی و منظم زمانی نیاز دارند. این افراد ترجیح می دهند تا خود مسئولیت حل مسئله ها، تعیین هدف ها و دستیابی به آنها را از طریق تلاش شخصی به عهده بگیرند (لینان و همکاران، ۲۰۱۳). دانشجویان مورد بررسی در این پژوهش در هر سه مقطع تحصیلی از لحاظ توفیق طلبی در سطح متوسط و بالاتر قرار داشتند. یکی دیگر از ابعاد قابلیت های کارآفرینی که در دانشجویان ارزیابی شد. ریسک پذیری می باشد. می توان گفت ریسک پذیری بخشی از زندگی کارآفرینان است. کارآفرین با سرمایه کم باید بداند چه موقع وام بگیرد، چه موقع کار خود را گسترش دهد، چه موقع روی حقوق ثابت خود در جهت خوداشتغالی حساب کند و چگونه سودمندی و برتری های بالقوه ریسک پذیری را ارزیابی کند، همه ی این موارد به نوعی نیاز به اطلاعات و سواد اطلاعاتی دارد. در واقع کارآفرینان با سواد اطلاعاتی بالاتر می توانند ریسک ها را به فرصت تبدیل کرد و از آنها در راستای درست بهره برداری کنند. نتایج نشان داد که دانشجویان مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد از لحاظ مخاطره-پذیری در سطح پایین تر از متوسط و مخاطره پذیری در دانشجویان مقطع دکتری بالاتر از سطح متوسط می باشد که می تواند نشأت گرفته از قابلیت بالای سواد اطلاعاتی آنان و دیگر ابعاد دانش حضوری در این دانشجویان

و منابع طبیعی دانشگاه رازی داشته است. همان طور که گفته شد در عصر کنونی که عصر اطلاعات نامیده شده، انبوهی از اطلاعات وجود دارد که دسترسی به آنها نیازمند مهارت است. به طوری-که توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات با مهارت هایی مانند استفاده از روش های مختلف و متنوع برای کسب اطلاعات و نیز تشخیص کاستی های احتمالی موجود در اطلاعات همراه است. این مهارت ها به فرد کارآفرین در گردآوری و کاربرد مناسب اطلاعات کمک می کند.

ارزیابی نقادانه اطلاعات نیز بر قابلیت کارآفرینی دانشجویان تأثیر دارد. چنانچه اطلاعات دریافتی درست و دقیق و معتبر باشند به فرد کارآفرین در موفقیت کمک خواهد کرد. برعکس اطلاعات نادرست باعث گمراهی فرد شده و او را از مسیر اصلی منحرف خواهد کرد. از آنجا که ارزیابی نقادانه اطلاعات با قابلیت هایی مانند توانایی بررسی و مقایسه اطلاعات مختلف گرفته شده از منبع های گوناگون، تشخیص درستی یا نادرستی اطلاعات دریافتی و دستکاری و تقلب در آنها همراه است، فرد واجد این ویژگی ها می تواند کارآفرین موفق باشد. کاربرد هدفمند اطلاعات نیز در ایجاد قابلیت های کارآفرینی تأثیر زیادی دارد. فرد دارای این ویژگی هدف مشخصی را از پیش برای خود تعیین کرده است و به صورت هدفمند به جستجوی اطلاعات برای دستیابی به این هدف می پردازد. چنین فردی همچنین دیدگاه جامعی نسبت به موضوعی که تمایل به کسب اطلاعات راجع به آن دارد پیدا می کند و به مقایسه دیدگاه صاحب نظران مختلف می پردازد در نتیجه به توجه به اینکه به درک درستی از مسئله رسیده است، می تواند اطلاعات کسب شده را به شکل هدفمند به کار گیرد.

با توجه به نتایج پژوهش پیشنهادهای زیر ارائه می شود:

- با توجه به تأثیر مثبت و معنادار دانش حضوری بر قابلیت کارآفرینی دانشجویان کشاورزی و اهمیت کارآفرینی برای این دانشجویان همچنین از آنجا که دانش حضوری دانشجویان به ویژه دانشجویان مقطع کارشناسی از سطح متوسط و مطلوب فاصله دارد، ضرورت دارد درس سواد اطلاعاتی به صورت پیش نیاز برای همه ی مقطع های تحصیلی رشته های کشاورزی لحاظ شود؛

- از آنجا که دانش حضوری و ابعاد آن با افزایش مقطع تحصیلی در بین دانشجویان افزایش یافت، تأکید بر آن است ضمن اینکه علت های این موضوع مورد بررسی و پژوهش محققان آینده قرار گیرد، سعی شود در نظام های آموزشی به ویژه برای مقطع کارشناسی پروژه های پژوهشی و تحقیقی بیشتری مدنظر قرار گیرد و حتی جزء واحدهای درسی لحاظ شود.

- با توجه به افزایش آموزش های مجازی در سال های اخیر و لزوم دستیابی به اطلاعات درست و دقیق از سوی دانشجویان، بایستی کلاس ها و کارگاه های آموزشی برای دانشجویان همه ی مقطع های تحصیلی در زمینه نحوه جستجو، استفاده و دسترسی به اطلاعات درست و دقیق برگزار شود و سایت های معتبر رشته های تحصیلی از همان سال های اول به دانشجویان به صورت عملی و کاربردی آموزش داده شود.

- با توجه به اینکه دسترسی به اطلاعات درست و دقیق بر قابلیت کارآفرینی دانشجویان مؤثر است ضروری است از طریق برگزاری کلاس های آموزشی کانال های درست دسترسی دانشجویان به اطلاعات مربوط به کسب و کار رشته از طریق سازمان ها و نهادهای ذی ربط آموزش داده شوند.

- توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات بر قابلیت کارآفرینی دانشجویان تأثیر زیادی داشت در این راستا

تأکید می شود کارگروه تخصصی مربوط به کارآفرینی کشاورزی در دانشگاه ها ایجاد شود تا با ارائه اطلاعات تخصصی در این زمینه به دانشجویان از سردرگمی آنان جلوگیری شود.

یکی از ابعاد دانش حضوری که بر روی قابلیت کارآفرینی دانشجویان تأثیر داشت توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات بود، در این زمینه بایستی ضمن برگزاری کلاس های آموزشی با همین عنوان برای دانشجویان، اعضای هیئت علمی نیز از همان آغاز به تقویت این مهارت در کلاس های درس برای دانشجویان کارشناسی بپردازند به طوری که ضمن درگیر کردن آنان در بحث های درسی، به پرورش تفکر خلاق دانشجویان بپردازند و زمینه و شرایطی را در کلاس ایجاد کنند که دانشجویان دیدگاه ها و نظرهای یکدیگر را نقد و موشکافی کنند.

منبع ها

- اشرفی ریزی، ح.، رضانی، ا.، آقاجانی، ج. و کاظم پور، ز. (۱۳۹۳). بررسی میزان سواد رسانه ای و اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. نشریه نظام ها و خدمات اطلاعاتی. دوره ۲، شماره ۲، پیایی ۶. صفحه ۳۴-۱۷.
- اسمعیل پونکی، ا. و اسمعیلی گیوی، م. ر. و فهیم نیا، ف. (۱۳۹۵). سواد رسانه ای و سواد اطلاعاتی و تأثیر آنها بر قابلیت های کارآفرینی. تعامل انسان و اطلاعات. جلد ۲، شماره ۴. صفحه ۷۸-۶۴.
- بینشیان، ب.، زره ساز، م. و محمدحسینی، ن. (۱۳۹۹). نقش سواد اطلاعاتی در بهره گیری از رویکردهای متنوع تدریس برای معلمان مقطع ابتدایی. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع رسانی. جلد ۱۰، شماره ۱، صفحه ۲۲۳-۲۰۵.
- پندپذیر، م. و چشمه سهرابی، م. (۱۳۸۹). بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه بر اساس مدل شش مهارت بزرگ آیزنبرگ و برکویتز. فصلنامه علمی-پژوهشی نهاد کتابخانه های عمومی کشور. دوره ۱۶، شماره ۲، پیایی ۶۱. صفحه ۱۳۷-۱۱۵.
- حسینی لرگانی، س. م. و عبدالملکی، ج. (۱۳۹۶). رابطه سواد اطلاعاتی معلمان با اثربخشی مدارس هوشمند. فصلنامه روانشناسی تربیتی. سال ۸، شماره ۴، پیایی ۳۲. صفحه ۱۱۹-۱۰۴.
- حسینی، س. م.، فرج اله حسینی، س. ج. و سلیمان پور، م. ر. (۱۳۸۸). عوامل مؤثر بر کارآفرینی دانشجویان دانشکده های کشاورزی استان تهران. فصلنامه علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران. جلد ۵، شماره ۲. صفحه ۱۱۱-۱۰۱.
- دیزجی، م. و زینی، م. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر آموزش های دانشگاهی بر توسعه مهارت های کارآفرینی زنان. رشد فناوری. جلد ۱۵، شماره ۵۷. صفحه ۴۲-۳۴.
- سیامک، م. (۱۳۸۸). تأثیر محیط دانشگاهی بر سواد اطلاعاتی دانشجویان کاردانی کتابداری و اطلاع رسانی. فصلنامه کتاب. شماره ۸۴. صفحه ۷۱-۵۵.
- شیری، ن. ا.، میرک زاده، ع. ا. و زرافشانی، ک. (۱۳۹۶). ارتقا رفتار کارآفرینی در میان دانشجویان کشاورزی: رویکرد دو مرحله ای برای مدلسازی معادلات ساختاری. مجله مدیریت کشاورزی و توسعه. سال ۷، شماره ۲ و صفحه ۲۲۲-۲۱۱.
- صابری تنسوان، م.، شریف زاده، م. ش.، عبدالله زاده، غ. ج. و پهلوانی، م. ه. (۱۴۰۰). نقش فرصت های یادگیری ژرفایی بر توسعه قابلیت های کارآفرینانه دانشجویان دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان. فصلنامه علمی پژوهش در مدیریت و آموزش کشاورزی. شماره ۵۶. صفحه ۱۲۸-۱۱۰.

عزیزی خالخیلی، ت. و منتی زاده، م. (۱۳۹۹). شغل فارغ التحصیلان کشاورزی: تحلیل نگرش دانشجویان دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری. فصلنامه راهبردهای کارآفرینی در کشاورزی. سال ۶، شماره ۱۲. صفحه ۳۴-۲۲. کریمی، س. (۱۳۹۵). تأثیر آموزش کارآفرینی و مزایای آن بر قصد کارآفرینی دانشجویان کشاورزی در دانشگاه های غرب ایران. مجله آموزش کشاورزی و تحقیقات کاربردی. سال ۸، شماره ۳۸. صفحه ۵۱-۶۵.

کدخدا، س. و ناستی زایی، ن. (۱۴۰۰). ارتباط سواد اطلاعاتی معلمان با نگرش به یادگیری مجازی در دوره پاندمی کووید ۱۹. نشریه علمی فناوری آموزش. جلد ۱۶، شماره ۱. صفحه ۱۴۶-۱۳۵.

مجلد، م. ع.، اسدزاده، س. و نورانی، ا. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر سواد اطلاعاتی معلمان بر یادگیری مبتنی بر وب دانش آموزان دوره ابتدایی شهرستان مراغه. فصلنامه فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی. سال ۸، شماره ۳. صفحه ۱۹۲-۱۶۹.

موحدی، ر.، گلی، ف. و یوسفی محمدی، م. (۱۳۹۵). توسعه آموزش عالی کشاورزی با تأکید بر کارآفرینی پایدار. کارآفرینی در کشاورزی. سال ۳، شماره ۱. صفحه ۷۷-۵۵.

مقدس زاده، ح.، یمین فیروز، م. و علی محمدی، خ. (۱۳۹۵). بررسی رابطه مهارت های سواد اطلاعاتی با اثربخشی معلمان: مطالعه موردی معلمان مقطع ابتدایی شهر ساری. جلد ۶، شماره ۱، صفحه ۳۲۰-۳۰۶.

میرزاصفی، ا.، رجایی پور، س. و جمشیدیان، ع. ر. (۱۳۹۰). رابطه بین سواد اطلاعاتی و قابلیت های کارآفرینی دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان. کتابداری و اطلاع رسانی. جلد ۱۴، شماره ۱. صفحه ۲۶۸-۲۴۱.

مختاری دینانی، م. و ططری، س. (۱۳۹۷). ارتباط بین سواد اطلاعاتی و قابلیت کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته علوم ورزشی در دانشگاه های شهر تهران. پژوهش در ورزش تربیتی. شماره ۱۵. صفحه ۱۱۶-۹۵.

مهدی زاده، ح.، شری، ن. ا. و خوش مرام، م. (۱۳۹۹). قابلیت تشخیص فرصت های کارآفرینی در بین دانشجویان کشاورزی دانشگاه ایلام. راهبردهای کارآفرینی در کشاورزی. سال ۷، شماره ۱۳. صفحه ۸۶-۷۸.

نوروزی، ع. (۱۳۹۹). عامل های مؤثر بر مهارت های کارآفرینی دانشجویان کشاورزی مرکز های آموزش کشاورزی. فصلنامه علمی پژوهش مدیریت و آموزش کشاورزی. شماره ۵۵. صفحه ۱۳۶-۱۲۲.

نوروزی، ا.، روحانی، ح.، بخشی جهرمی، ا. و تیموری، م. (۱۳۹۷). عوامل مؤثر بر توسعه مهارت های کارآفرین دانشجویان مرکز آموزشی جهاد. مجله راهبردهای کارآفرینی در کشاورزی. سال ۵، شماره ۹. صفحه ۱-۹.

هاشم زاده، م. ج. یاری، ش. (۱۳۸۹). توسعه سواد اطلاعاتی در آموزش عالی کشور: شناسایی عوامل مؤثر. فصلنامه کتاب. شماره ۸۲. صفحه ۱۳۱-۱۱۱.

یزدانی، ف. و موسوی، س. م. (۱۳۹۶). شناسایی وضعیت مهارت های سواد اطلاعاتی معلمان ابتدایی ناحیه سه شهرستان کرمانشاه. فصلنامه دانش شناسی (علوم کتابداری و اطلاع رسانی و فناوری اطلاعات). سال ۱۰، شماره ۳۷. صفحه ۱۰۸-۹۵.

Association of Library and Research Faculties. (2003). Guidelines for educational programs in college libraries. (A. H. Ghasemi & F. Danesh, translators). Available at: http://www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/is_al_farsi.pdf. (30 Dec 2015).

- Al-Fraihat D., Joy M. and Sinclair J. (2019). Evaluating E-learning systems success: An empirical study. *Computers in Human Behavior*. 102: 67-86.
- Begum, D. (2012). Promoting media and information literacy: A case study of Bangladesh public sector. Paper presented at the International Conference on Media and Information Literacy for Knowledge Societies. Moscow, Russian Federation.
- Cidral WA., Oliveira T, Di Felice M. and Aparicio M.(2018). E-learning success determinants: Brazilian empirical study. *Computers and Education*. 122: 273-290.
- Islami,N.N. (2019).The effect of digital literacy toward enterpreneur behaviors through students' intention entrepreneurship on Economics Education Study Program at Jember. *IOP Conf. Series: Earth and Environmental Science* 243. IOP Publishing.
- Feast,V. (2013). Integration of information literacy skills into business courses. *Reference Services Review* . 31 (1): 81 - 95.
- Frailon, J., Schulz, W. and Ainley, J. (2013). International computer and information literacy study: Assessment framework. Amsterdam: IEA.
- Freeman, J. (2012). Placing media and information literacy at the core of instruction. Paper presented at the International Conference on Media and Information Literacy for Knowledge Societies. Moscow, Russian Federation.
- Krejci, R., Morgan, D. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30, 607-610.
- Linan, F., G. and N. Krueger. 2013. British and Spanish entrepreneurial intentions: A comparative study. *Revista de Economía Mundial*, 33: 73-103.
- Laretive,J. (2019). Information literacy, yong learners and the role of the teacher librarian. *Journal of the Australian library and information Association*. 68(3). 225-235.
- Smith, A. B. (2004). Changing external conditions (require). High levels of entrepreneurship in Agriculture. In W. Bokelman (2004). *Act a Horticulture No. 655*. Proceedings of the 15th International Symposium on Horticultural Economics and Management, Berlin, Germany.
- Tuamsuk, K. (2013). Information literacy instruction in higher education. *Social and Behavioral Sciences*, 73, 145-150.
- Zor,A. and Toner,J. (2022). Information Literacy behavior and practice: An Assessment of under graduate students at Ada colleage of Education. *Journal of library Ad minis tration*, 62(1). 132-151.

The Relationship between Presence knowledge and Entrepreneurial Capabilities of Razi University Agricultural Students

Zahra Korani

Assistant professor, Department of Agricultural Sciences, Payame Noor Unviersty, P.OBox, 19395 – 4697 Tehran,-
Iran

Abs tract

Information aristocracy as a tool to gain knowledge and information helps entrepreneurs to aim recognition and presence knowledge and entrepreneurial capabilities of agricultural students in Razi University. Participants in this study were 988 students majoring in agriculture and natural resources of Razi University in the academic year 1401-1400 and in three levels of bachelor, master and doctorate (N = 988) that based on Krejcie and Morgan's table, 276 of them were selected as the sample by stratified random sampling with proportional assignment. For data collection, two questionnaires of information literacy (Presence knowledge) of the American College of Library and Research Libraries and the standard questionnaire of entrepreneurship of Durham City Council were used. The formal and visual validity of the research tool approved by professors entrepreneurship also the professors from the Faculty of Agriculture who had experience in the subject. Convergent validity was performed by calculation (AVE) which was equal to 0.8. The reliability of the research instrument was evaluated by the ordinal theta coefficient, which was acceptable. Based on the results, doctoral students had higher Presence knowledge and entrepreneurial ability. But the level of information aristocracy and entrepreneurial ability of undergraduate students was below average. According to Spearman Correlation coefficient, students' Presence knowledge and its dimensions had a positive Correlation with entrepreneurship. Based on the results of sequential regression, the dimensions of information Presence knowledge between 20 to 30% of students' entrepreneurial ability. Given the importance of entrepreneurship and the expansion of virtual education, the need to pay attention to the information aristocracy of students, especially undergraduate students can be effective in developing their entrepreneurial capabilities, which needs to be considered based on research results.

Index terms: Presence knowledge, Entrepreneurial Capabilities, Agricultural Students, Employment Envelopment.

Corresponding Author: Zahra Korani

Email: :zkorani@pnu.ac.ir

Received: 2022/04/11

Accepted: 2022/06/20